

Nitriansky samosprávny kraj
Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

Život knižníc
regionálny knihovnícky časopis

číslo 2/2015

OBSAH

Kultúrny kalendár.....	3
Dušan Dušek	16
Ľubomír Feldek.....	18
Nobelova cena za literatúru.....	20
Tréning pamäti – 4. ročník.....	22
Knihovnícky kurz.....	23
Slovenský knižný rok 2014.....	24
Informácie a zaujímavosti	25
Výročia obcí v roku 2016.....	29
Knihovnícki jubilanti 2016.....	31
Vítame nových knihovníkov.....	32
Príloha – Informačná výchova pre prvákov.....	33

KULTÚRNY KALENDÁR 2016

ROK 2016:

► SVÄTÝ ROK MILOSRDENSTVA
(vyhlásený pápežom Františkom)

JANUÁR

1. 1. **1993 Deň vzniku slovenskej republiky, štátny sviatok SR**
- 23. výročie
1. 1. 1936 narodil sa v Trnave **Ján STACHO**, básnik, prekladateľ (zomrel 15. 7. 1995 v Bratislave) - 80. výročie narodenia
4. 1. **Svetový Braillov deň** vyhlásený WBU (Svetová slepecká únia) na počesť dátumu narodenia Louisa Brailla (nar. 1809) tvorcu slepeckého písma, oslavuje sa od roku 2001
- 15. výročie
4. 1. 1946 narodil sa v Gbelciach **Dušan DUŠEK**, prozaik, básnik, filmový scenárista, autor rozhlasových hier
- 70. výročie narodenia
4. 1. 1916 narodil sa v Topoľčanoch **Ján ROMANOVSKÝ**, spisovateľ, režisér, autor hier pre deti a mládež, zakladateľ nitrianskej bábkarskej školy (zomrel 8. 5. 1989 v Nitre)
- 100. výročie narodenia
8. 1. 1911 narodil sa v Selciach **Andrej OČENÁŠ**, hudobný skladateľ, pedagóg, národný umelec (zomrel 8. 4. 1955 v Bratislave) - 105. výročie narodenia
10. 1. 1821 narodil sa v Dolnom Kubíne **Janko MATÚŠKA**, štúrovský básnik, autor textu slovenskej hymny Nad Tatrou sa blýska (zomrel 11. 1. 1877 v Dolnom Kubíne)
- 195. výročie narodenia
12. 1. 1876 narodil sa v San Franciscu (USA) **Jack LONDON** (vl. menom John Griffith Chaney), americký spisovateľ (zomrel 22. 11. 1916 v Glen Ellen - 100. výročie úmrtia)
- 140. výročie narodenia
12. 1. 1856 zomrel v Modre **Eudovít ŠTÚR**, národný buditeľ, kodifikátor spisovnej slovenčiny, básnik, novinár, pedagóg, politik (narodil sa 29. 10. 1815 v Uhrovci)
- 160. výročie úmrtia
12. 1. 1951 narodila sa v Martine **Rút LICHNEROVÁ**, prozaička, výtvarná teoretička a historička
- 65. výročie narodenia

20. 1. 2011 zomrel v Bratislave **Ladislav ŤAŽKÝ**, prozaik, publicista, dramatik a scenárista (narodil sa 19. 9. 1924 v Čiernom Balogu) - *5. výročie úmrtia*
27. 1. 1756 narodil sa v Salzburgu **Wolfgang Amadeus MOZART**, rakúsky klasicistický hudobný skladateľ (zomrel 5. 12. 1791 vo Viedni - 225. výročie úmrtia)
- *260. výročie narodenia*
27. 1. 1901 zomrel v Miláne **Guiseppe VERDI**, taliansky hudobný skladateľ, jeho dielo je základom repertoáru všetkých operných domov vo svete (narodil sa 10. 10. 1813 v Le Roncole)
- *115. výročie úmrtia*

FEBRUÁR

2. 2. 1921 narodil sa v Španej Doline **Jozef MISTRÍK**, jazykovedec, literárny vedec, vysokoškolský pedagóg, súdny grafológ (zomrel 14. 7. 2000 v Bratislave)
- *95. výročie narodenia*
3. 2. 1946 narodil sa v Bratislave **Peter ZAJAC**, literárny vedec a kritik, prekladateľ, editor, publicista
- *70. výročie narodenia*
6. 2. 1936 zomrel v Novom Smokovci **Vladimír ROY**, básnik, prekladateľ, predstaviteľ slovenskej moderny (narodil sa 17. 4. 1885 v Kochanovciach)
- *80. výročie úmrtia*
11. 2. 1941 narodil sa v Bratislave **Vlado BEDNÁR**, prozaik, dramatik, autor románov pre mládež (zomrel 17. 1. 1984 v Bratislave)
- *75. výročie narodenia*
12. 2. 1866 narodil sa v Dolnom Kubíne **Ladislav Nádaši JÉGÉ**, prozaik, dramatik, publicista, literárny kritik, lekár (zomrel 2. 6. 1940 v Dolnom Kubíne)
- *150. výročie narodenia*
16. 2. 1936 narodil sa v Bratislave **Leopold HAVERL**, herec, recitátor
- *80. výročie narodenia*
17. 2. 1856 zomrel v Paríži **Heinrich HEINE**, nemecký básnik a prozaik (narodil sa 13. 12. 1797 v Düsseldorf) - *160. výročie úmrtia*
23. 2. 1896 narodil sa vo Zvolene **Jozef Cíger HRONSKÝ**, prozaik, autor literatúry pre deti a mládež, publicista, kultúrny pracovník, výtvarník (zomrel 13. 7. 1960 v Lujáne, Argentína) - *120. výročie narodenia*

23. 2. 1971 narodila sa v Prešove **Gabriela FUTOVÁ**, autorka literatúry pre deti a mládež
- 45. výročie narodenia
24. 2. 2011 zomrel v Nitre **Laco ZRUBEC**, spisovateľ a scenárista (narodil sa 4. 10. 1931 v Šuranoch)
- 5. výročie úmrtia
25. 2. 1946 narodil sa v Košiciach **Ján ŠTRASSER**, básnik, textár, esejista, prekladateľ
- 70. výročie narodenia

MAREC

1. - 6. 3. **TYŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC** - 17. ročník
2. 3. 1951 zomrela v Novom Meste nad Váhom **Ľudmila PODJAVORINSKÁ**, poetka, prozaička, zakladateľka modernej slovenskej literatúry pre deti (narodila sa 26. 4. 1872 v Bzinciach pod Javorinou)
- 65. výročie úmrtia
6. 3. 1911 narodil sa vo Vrútkach **Ján BODENEK**, prozaik, autor próz pre deti a mládež, prekladateľ (zomrel 20. 11. 1985 v Banskej Bystrici)
- 105. výročie narodenia
7. 3. 1811 zomrel v Doľanoch **Juraj FÁNDLY**, osvietený spisovateľ, jeden z najvýznamnejších predstaviteľov slovenského národného obrodnenia, príslušník bernolákovskej generácie (narodil sa 21. 10. 1750 v Častej)
- 205. výročie úmrtia
7. 3. 1976 zomrel v Bratislave **Jožo NIŽNÁNSKY**, prozaik, prekladateľ a publicista (narodil sa 30. 8. 1903 v Brestovanoch) - 45. výročie úmrtia
11. 3. 1941 narodil sa v Seredi **Jozef MOKOŠ**, básnik, dramatik, autor poézie a prózy pre deti
- 75. výročie narodenia
14. 3. 1951 narodila sa v Gelnici **Gabriela ROTHMAYEROVÁ**, prozaička, esejistka, publicistka
- 65. výročie narodenia
16. 3. **DEŇ ĽUDOVEJ ROZPRÁVKY** - neoficiálny knižničný sviatok, ktorý vznikol v roku 2008 v rámci kampane Slovensko Dobšinskému pri príležitosti 180. výročia narodenia Pavla Dobšinského (1828)
16. 3. 1881 zomrel v Petrohrade **Modest Petrovič MUSORGSKIJ**, ruský hudobný skladateľ (narodil sa 9. 3. 1839 v Kareve)
- 135. výročie úmrtia

18. 3. 1901 narodil sa v Letohrade (Česko) **Peter JILEMNICKÝ**, slovenský spisovateľ, novinár, učiteľ (zomrel 19. 5. 1949 v Moskve)
- *115. výročie narodenia*
25. 3. 1881 narodil sa v Nagyszentmiklósi (dnešný Sânmicolau Mare v Rumunsku) **Béla BARTÓK**, maďarský hudobný skladateľ
- *135. výročie narodenia*
27. 3. 1921 narodil sa vo Veľkých Sučanoch **Rudo MORIC**, prozaik, autor literatúry pre deti a mládež, publicista (zomrel 26. 11. 1985 v Bratislave)
- *95. výročie narodenia*
29. 3. 1951 narodil sa v Zlatých Moravciach **Ján TUŽINSKÝ**, prozaik, esejista, autor literatúry pre mládež
- *65. výročie narodenia*
30. 3. 1926 narodil sa v Dolnej Strede **Vojtech MIHÁLIK**, básnik, prekladateľ a publicista (zomrel 3. 11. 2001 v Bratislave – 15. výročie úmrtia)
- *90. výročie narodenia*

APRÍL

1. 4. **Noc s Andersenom** - 16. ročník, s tematikou Malá morská víla pri príležitosti 180. výročia napísania rozprávky
Medzinárodný deň vtáctva
2. 4. 1941 narodil sa v Turanoch **Ladislav BALLEK**, prozaik, publicista, diplomat (zomrel 15. 4. 2014 v Bratislave)
- *75. výročie narodenia*
7. 4. 1986 zomrel v Pittsburhgu (USA) **Rudolf DILONG**, slovenský básnik, prozaik, dramatik a publicista, popredný predstaviteľ katolíckej moderny (narodil sa 1. 8. 1905 v Trstenej)
- *30. výročie úmrtia*
7. 4. 1966 narodila sa v Otvoviciach **Lucie BÍLÁ** (vl. menom Hana Zaňáková) česká popová a muzikálová speváčka, herečka
- *50. výročie narodenia*
9. 4. 1921 narodil sa v Palárikove **Karol STRMEŇ**, básnik, prekladateľ, publicista, predstaviteľ katolíckej moderny (zomrel 16. 10. 1994 v Clevelande - Ohio, USA)
- *95. výročie narodenia*
9. 4. 1891 narodil sa v Liberci **Vlasta BURIAN**, český divadelný a filmový herec, spevák, filmový režisér, imitátor (zomrel 31. 1. 1962 v Prahe) - *125. výročie narodenia*

10. 4. 1966 narodil sa v Žiline **Peter CABADAJ**, spisovateľ, literárny historik, scenárista
- 50. výročie narodenia
20. 4. 1946 narodil sa v Martine **Peter ŠTRELINGER**, prozaik, dramatik, novinár
- 70. výročie narodenia
23. 4. **Svetový deň knihy a autorského práva**
23. 4. 1891 narodil sa v Krásnom **Sergej PROKOFIEV**, ruský hudobný skladateľ a klavirista (zomrel 5. 3. 1953 v Moskve)
- 125. výročie narodenia
23. 4. 1616 zomrel v Stratforde nad Avonom **William SHAKESPEARE**, anglický spisovateľ, dramatik, herec (narodil sa asi 23. 4., pokrstený bol 26. 4. 1565 v Stratforde nad Avonom)
- 400. výročie úmrtia
23. 4. 1616 zomrel v Madride **Miguel de CERVANTES Y SAAVEDRA**, španielsky prozaik, dramatik, básnik (narodil sa 29. 9. 1547 v Alcalá de Henares)
- 400. výročie úmrtia
28. 4. 1881 zomrel v Banskej Bystrici **Ján BOTTO**, básnik, autor balád a povestí, popredný predstaviteľ slovenského literárneho romantizmu (narodil sa 27. 1. 1829 vo Vyšnom Skálniku)
- 135. výročie narodenia

MÁJ

1. 5. **Sviatok práce** – štátny sviatok
5. 5. 1846 narodil sa vo Wole Okrzejskej **Henryk SIENKIEWICZ**, poľský realistický spisovateľ, nositeľ Nobelovej ceny (zomrel 15. 11. 1916 vo Švajčiarsku - 100. výročie úmrtia)
- 170. výročie narodenia
12. 5. 1931 narodila sa v Kokave nad Rimavicou **Viera HANDZOVÁ**, prozaička, prekladateľka a publicistka (zomrela 15. 6. 1997 v Bratislave) - 85. výročie narodenia
16. 5. 1951 zomrel v Bratislave **Dobroslav CHROBÁK**, významný predstaviteľ lyrizovanej prózy, esejista, publicista (narodil sa 16. 2. 1907 v Hybiach)
- 65. výročie úmrtia
18. 5. 1911 zomrel vo Viedni **Gustav MAHLER**, česko-rakúsky hudobný skladateľ, dirigent (narodil sa 7. 7. 1860 v Kališti, Česko) - 105. výročie úmrtia

23. 5. 1876 zomrel v Zlatých Moravciach **Janko KRÁL**, revolučný štúrovský básnik, najvýznamnejší predstaviteľ slovenského romantizmu (narodil sa 24. 4. 1822 v Liptovskom Mikuláši)
- *140. výročie úmrtia*
23. 5. 1971 narodil sa v Čadci **Miloš JESENSKÝ**, prozaik, autor literatúry faktu a sci-fi
- *45. výročie narodenia*
24. 5. 1881 narodil sa v Trnave **Mikuláš SCHNEIDER - TRNAVSKÝ**, hudobný skladateľ, národný umelec (zomrel 28. 5. 1958 v Bratislave)
- *135. výročie narodenia*
25. 5. 1936 zomrel v Bratislave **Ján Levoslav BELLA**, hudobný skladateľ, dirigent, organista (narodil sa 4. 9. 1843 v Liptovskom Mikuláši)
- *80. výročie úmrtia*

JÚN

1. 6. **Medzinárodný deň detí**
1. 6. 1921 narodil sa v Nitre **Ladislav GUDERNA**, maliar, grafik, ilustrátor, od r. 1968 žil a tvoril v Kanade (zomrel 7. 10. 1999 vo Vancouveri)
- *95. výročie narodenia*
2. 6. 1946 narodil sa v Muráni **Peter GLOCKO**, prozaik, autor literatúry pre deti a mládež, scenárista, dramatik
- *70. výročie narodenia*
6. – 7. 1861 konalo sa v Martine slovenské národné zhromaždenie, na ktorom bolo prijaté **Memorandum národa slovenského**, programový dokument slovenských štátoprávných, politických a kultúrnych požiadaviek adresovaných uhorskému snemu v Pešti. Autorom memoranda bol Štefan Marko Daxner.
- *155. výročie*
14. 6. 1941 narodil sa v Banskej Bystrici **Pavel HRÚZ**, prozaik (zomrel 15. 8. 2008 v Banskej Bystrici)
- *75. výročie narodenia*
16. 6. 1871 zomrel v Martine **Ján KALINČIAK**, prozaik, estetik a literárny kritik (narodil sa 10. 8. 1822 v Hornom Záturčí)
- *145. výročie úmrtia*
22. 6. 1951 narodil sa v Šahách **Andrej REINER**, prozaik, autor literatúry pre deti, scenárista, lekár (zomrel 30. 5. 2007 na Floride, USA)
- *65. výročie narodenia*

26. 6. 1861 zomrel v Prahe **Pavel Jozef ŠAFÁRIK**, spisovateľ, literárny vedec, historik, slavista, etnograf, svoje diela písal prevažne v nemčine a češtine (narodil sa 13. 5. 1795 v Kobeliarove, Slovensko)
- *155. výročie úmrtia*
27. 6. 1941 narodil sa v Palúdzke **Pavel VILIKOVSKÝ**, prozaik, prekladateľ a publicista
- *75. výročie narodenia*
27. 6. 1931 narodil sa v Klenove **Peter LIBA**, literárny vedec, kritik, kulturológ, vysokoškolský profesor (UKF v Nitre)
- *85. výročie narodenia*
28. 6. 1971 zomrel v Malackách **Martin BENKA**, akademický maliar, ilustrátor, grafik, národný umelec (narodil sa 21. 9. 1888 v Kostolišti) - *40. výročie úmrtia*

JÚL

-
- júl-december 2016 - Slovenská republika predsedá Rade Európskej únie**
2. 7. 1911 narodil sa v Novej Vsi nad Žitavou **František STUDENÝ**, akademický maliar, národný umelec (zomrel 22. 12. 1980 v Bratislave)
- *105. výročie narodenia*
5. 7. **Sviatok sv. Cyrila a sv. Metoda** – štátny sviatok SR
8. 7. 1621 narodil sa v Château-Tierry **Jean de LA FONTAINE**, francúzsky básnik, prozaik, bájkar, dramatik (zomrel 13. 4. 1695 v Paríži)
- *395. výročie narodenia*
12. 7. 1876 narodil sa v Lukavištiach **Ivan KRASKO** (vl. menom Ján Botto), básnik, prozaik a prekladateľ, zakladateľská osobnosť literárnej moderny, (zomrel 3. 3. 1958 v Bratislave)
- *140. výročie narodenia*
17. 7. 1866 narodil sa v Šuranoch **Michal MATUNÁK**, rímskokatolícky kňaz, slovenský historik - turkológ, archivár (zomrel 5. 12. 1932 v Kremnici)
- *150. výročie narodenia*
22. 7. 1951 narodil sa v Bratislave **Braňo HOCHÉL**, básnik, prozaik, literárny vedec, publicista, dramatik, prekladateľ (zomrel 11. 4. 2015 v Bratislave)
- *65. výročie narodenia*
26. 7. 2006 zomrel v Prahe **Vojtech ZAMAROVSKÝ**, slovenský spisovateľ, autor literatúry faktu (narodil sa 5. 10. 1919 v Trenčíne) - *10. výročie úmrtia*

29. 7. 1911 narodil sa v Banskej Bystrici **Ján CIKKER**, hudobný skladateľ a profesor, národný umelec (zomrel 21. 12. 1989 v Bratislave)
- *105. výročie narodenia*
30. 7. 1941 narodil sa v Banskej Bystrici **Ondrej SLIACKY**, literárny vedec, tvorca literatúry pre deti a mládež, editor, publicista - *75. výročie narodenia*
31. 7. 1966 zomrel v Bratislave **Andrej BAGAR**, herec, režisér, pedagóg, zakladateľská osobnosť slovenského profesionálneho divadelníctva, od r. 1979 je po ňom pomenované nitrianske divadlo - Divadlo Andreja Bagara (narodil sa 29. 10. 1900 v Trenčianskych Tepliciach)
- *50. výročie úmrtia*

AUGUST

1. 8. 1921 narodil sa v Žiline **Miro PROCHÁZKA**, básnik, dramatik, publicista a prekladateľ (zomrel 18. 10. 2005 v Bratislave)
- *95. výročie narodenia*
1. 8. 1951 narodila sa v Okružnej **Milka ZIMKOVÁ**, prozaička, autorka monodram, herečka
- *65. výročie narodenia*
3. 8. 1946 narodila sa v Levoči **Euba HAJKOVÁ**, prozaička, autorka rozhlasových hier, dramaturgička
- *70. výročie narodenia*
15. 8. 1771 narodil sa v Edinburghu **Walter SCOTT**, škótsky romantický spisovateľ, zakladateľ žánru historického románu (zomrel 21. 9. 1832 v Melrose)
- *245. výročie narodenia*
17. 8. 1916 zomrel v Martine **Svetozár Hurban - VAJANSKÝ**, básnik, prozaik, kritik, publicista (narodil sa 16. 1. 1847 v Hlbokom)
- *100. výročie úmrtia*
17. 8. 1941 narodil sa v Bratislave **Karol SPIŠÁK**, divadelný režisér, od roku 1965 pôsobil v Nitre (zomrel 13. 3. 2007 v Nitre)
- *75. výročie narodenia*
19. 8. 1971 narodil sa v Ostrave **Pavel „Hirax“ BARIČÁK**, spisovateľ, hudobník, filozof, cestovateľ, fotograf
- *45. výročie narodenia*
20. 8. 1941 narodil sa v Bratislave **Július SATINSKÝ**, herec, humorista, dramatik, fejtonista, autor literatúry pre deti (zomrel 29. 12. 2002 v Bratislave) - *75. výročie narodenia*

23. 8. 1851 narodil sa v Hronove **Alois JIRÁSEK**, český spisovateľ autor historických románov (zomrel 12. 3. 1930 v Prahe)
- 165. výročie narodenia
24. 8. 1966 narodil sa v Brezne **Stanislav HÁBER**, básnik, prozaik, scenárista, publicista - 50. výročie narodenia

SEPTEMBER

1. 9. **Deň Ústavy Slovenskej republiky – štátny sviatok**
4. 9. 1906 narodil sa v Kláštore pod Znievom **Alexander MOYZES**, hudobný skladateľ, profesor, národný umelec (zomrel 20. 11. 1984 v Bratislave)
- 110. výročie narodenia
4. 9. 1976 zomrel v Bratislave **Laco NOVOMESKÝ**, básnik, publicista (narodil sa 27. 12. 1904 v Budapešti)
- 40. výročie úmrtia
6. 9. 1961 narodil sa v Hlohovci **Richard MÜLLER**, spevák, hudobník, textár, priekopník elektronického popu
- 55. výročie narodenia
6. 9. 1946 narodila sa v Ostrave-Petřkoviciach **Hana ZAGOROVÁ**, česká speváčka, textárka, držiteľka 9 Zlatých slávikov
- 70. výročie narodenia
8. 9. 1841 narodil sa v Nelahozevsi **Antonín DVORŽÁK**, hudobný skladateľ, klasik českej a svetovej hudby (zomrel 1. 5. 1904 v Prahe)
- 175. výročie narodenia
12. 9. 1956 narodila sa v Turanoch nad Ondavou **Marika GOMBITOVÁ**, speváčka, skladateľka
- 60. výročie narodenia
15. 9. 1901 narodil sa v Skalici **Dr. Janko BLAHO**, operný spevák, hudobný pedagóg, národný umelec (zomrel 24. 4. 1981 v Bratislave - 35. výročie úmrtia)
- 115. výročie narodenia
15. 9. 1921 narodil sa v Banskej Bystrici **Ivan BUKOVČAN**, dramatik, scenárista a publicista (zomrel 25. 5. 1975 v Bratislave)
- 95. výročie narodenia
20. 9. 1746 narodil sa vo Vrbovom **Móric BEŇOVSKÝ**, kráľ Madagaskaru, dobrodruh, cestovateľ, spisovateľ, (zomrel 26. 5. [uvádza sa aj 23.] 1786 v osade Mauritánia na Madagaskare
- 230. výročie úmrtia)
- 270. výročie narodenia

21. 9. 1956 narodil sa v Bratislave **Jerguš FERKO**, prozaik, publicista (zomrel 25. 5. 2001 v Bratislave - 15. výročie úmrtia)
- *60. výročie narodenia*
22. 9. 1811 narodil sa v Rakúsku **Michal Miloslav HODŽA**, národný buditeľ, evanjelický farár, básnik, publicista, jazykovedec, podieľal sa na kodifikácii spisovnej slovenčiny (zomrel 26. 3. 1870 v poľskom Tešíne)
- *205. výročie narodenia*
23. 9. 1901 narodil sa v Prahe **Jaroslav SEIFERT**, český básnik, spisovateľ, novinár, prekladateľ, národný umelec, nositeľ Nobelovej ceny za literatúru (1984), (zomrel 10. 1. 1986 v Prahe - 30. výročie úmrtia)
- *115. výročie narodenia*
25. 9. 1951 narodil sa v Partizánskom **Peter DVORSKÝ**, operný spevák (tenor)
- *65. výročie narodenia*
25. 9. 1906 narodil sa v Petrohrade **Dmitrij Dmitrijovič ŠOSTAKOVIČ**, ruský hudobný skladateľ (zomrel 9. 8. 1975 v Moskve)
- *110. výročie narodenia*
26. 9. 1931 narodila sa v Zbechoch **Marína ČERETKOVÁ-GÁLLOVÁ**, autorka románov, noviel a rozhlasových hier pre mládež i dospelých
- *85. výročie narodenia*
29. 9. 1961 narodil sa v Bratislave **Dušan TARAGEL**, prozaik, scenárista, publicista, editor
- *55. výročie narodenia*

OKTÓBER

1. 10. **Medzinárodný deň hudby** (UNESCO)
Svetový deň seniorov (OSN)
4. 10. 1931 narodil sa v Šuranoch **Laco ZRUBEC**, básnik, prozaik, autor literatúry faktu, publicista (zomrel 25. 2. 2011 v Nitre)
- 5. výročie úmrtia)
- *85. výročie narodenia*
9. 10. 1936 narodil sa v Žiline **Lubomír FELDEK**, básnik, dramatik, prozaik, esejista, novátor v literatúre pre deti, prekladateľ, scenárista - *80. výročie narodenia*
15. 10. 1956 narodil sa v Bratislave **Pavol JANÍK**, básnik, dramatik, prozaik, aforista, publicista, prekladateľ, predseda Spolku slovenských spisovateľov (2003-2007)
- *60. výročie narodenia*

19. 10. 1901 narodil sa v obci Slanie (Chorvátsko) **Ludo ONDREJOV**, prozaik a básnik, tvorca literatúry pre mládež (zomrel 18. 3. 1962 v Bratislave)
- *115. výročie narodenia*
19. 10. 1936 narodil sa v Dubovej **Vincent ŠIKULA**, prozaik, básnik, tvorca literatúry pre deti a mládež (zomrel 16. 6. 2001 v Modre - 15. výročie úmrtia)
- *80. výročie narodenia*
20. 10. 1931 narodila sa v Bratislave **Hana HEGEROVÁ** (vl. meno Carmen Farkašová), speváčka, šansonierka, herečka
- *85. výročie narodenia*
20. 10. 1906 narodil sa v Smižanoch **Štefan HOZA**, operný spevák (tenor), libretista, hudobný publicista a historik, pedagóg, herec (zomrel 6. 4. 1982 v Bratislave)
- *110. výročie narodenia*
22. 10. 1811 narodil sa v Raidingu (dnešné Rakúsko) **Franz LISZT**, uhorský hudobný skladateľ a klavírny virtuóz (zomrel 31. 7. 1886 v Bayreuthe, Nemecko - 130. výročie úmrtia)
- *205. výročie narodenia*
25. 10. 1996 zomrel v Bratislave **Vladimír MINÁČ**, prozaik, esejista, filmový scenárista, literárny kritik (narodil sa 10. 8. 1922 v Klenovci)
- *20. výročie úmrtia*
25. 10. 1881 narodil sa v Malage **Pablo PICASSO**, španielsky maliar, jeden z najväčších umelcov 20. storočia, zakladateľ kubizmu (zomrel 8. 4. 1973 v Mougins, Francúzsko)
- *135. výročie narodenia*
28. 10. 1791 narodil sa v Hornej Mičinej **Ján CHALUPKA**, dramatik, prozaik a publicista (zomrel 15. 7. 1871 v Brezne – 145. výročie úmrtia)
- *225. výročie narodenia*

NOVEMBER

7. 11. 1811 narodil sa v Miletíne **Karel Jaromír ERBEN**, český romantický básnik, prekladateľ a zberateľ ľudových piesní a povestí (zomrel 21. 11. 1871 v Prahe - 145. výročie úmrtia)
- *205. výročie narodenia*
8. 11. 1921 zomrel v Dolnom Kubíne **Pavol Országh - HVIEZDOSLAV**, básnik, prozaik, dramatik, prekladateľ, najvýznamnejší predstaviteľ slovenskej literatúry (narodil sa 2. 2. 1849 vo Vyšnom Kubíne)
- *95. výročie úmrtia*

8. 11. 1961 sa narodil sa v Bratislave **Martin „Maťo“ ĎURINDA**, spevák, textár, skladateľ, líder skupiny Tublatanka
- 55. výročie narodenia
10. 11. 1891 zomrel v Marseille **Jean Arthur RIMBAUD**, francúzsky básnik, jeden zo zakladateľov modernej poézie, symbolista, patril do skupiny tzv. Prekliatych básnikov (narodil sa 20. 10. 1854 v Charleville)
- 125. výročie úmrtia
11. 11. 1821 narodil sa v Moskve **Fiodor Michajlovič DOSTOJEVSKIJ**, ruský spisovateľ a mysliteľ, jeden zo zakladateľov moderného psychologického románu, svojou tvorbou ovplyvnil vývin svetovej prózy (zomrel 9. 2. 1881 v Petrohrade - 135. výročie úmrtia)
- 195. výročie narodenia
18. 11. 1786 narodil sa Eutine **Carl Maria von WEBER**, nemecký hudobný skladateľ, klavirista, dirigent (zomrel 5. 6. 1826 v Londýne - 190. výročie úmrtia)
- 230. výročie narodenia
23. 11. 1926 narodil sa v Bratislave **Eubomír KELLENBERGER**, maliar, grafik, ilustrátor (zomrel 13.4. 1971 v Bratislave - 45. výročie úmrtia)
- 95. výročie narodenia
27. 11. 1951 zomrela v Bratislave **Božena Slančíková – TIMRAVA**, prozaička, dramatička, národná umelkyňa (1947), (narodila sa 2. 10. 1867 v Polichne)
- 65. výročie úmrtia
29. 11. 1931 narodil sa v Chrenovej (dnes súčasť Nitry) **Štefan DRUG**, literárny historik a kritik, publicista, prekladateľ (zomrel 16. 7. 2011 v Bratislave - 5. výročie úmrtia)
- 85. výročie narodenia
30. 11. 1906 narodil sa v Širokom **Andrej ZÁBREDSKÝ**, prozaik, autor rozhlasových hier (zomrel 29. 11. 1995 v Nitre)
- 110. výročie narodenia

DECEMBER

1. 12. 1941 narodila sa v Rudne nad Hronom **Marianna GRZNÁROVÁ**, prozaička, autorka literatúry pre deti a mládež, scenáristka
- 75. výročie narodenia
9. 12. 1946 narodil sa v Moravskom Lieskovom **Dušan MITANA**, prozaik, scenárista, publicista, básnik
- 70. výročie narodenia

10. 12. 1901 narodil sa v Dėvabányi (Maďarsko) **Gejza VÁMOŠ**, slovenský prozaik, publicista, dramatik, lekár (zomrel 18. 3. 1956 v Muriaė, Brazília - 60. výročie úmrtia)
- *115. výročie narodenia*
10. 12. 1866 narodil sa v Ružomberku **Dušan MAKOVICKÝ**, lekár, publicista, spisovateľ, prekladateľ, osobný lekár L. N. Tolstého (zomrel 12. 3. 1921 v Ružomberku - 95. výročie úmrtia)
- *150. výročie narodenia*
13. 12. 2001 zomrel v Bratislave **Dušan SLOBODNÍK**, spisovateľ, literárny vedec a kritik, publicista, prekladateľ (narodil sa 11. 4. 1927 v Pezinku)
- *15. výročie úmrtia*
15. 12. 1931 narodil sa v Liège (Belgicko) **Ladislav ŠVIHRAN**, slovenský spisovateľ, autor literatúry faktu, prekladateľ
- *85. výročie narodenia*
21. 12. 1926 narodil sa v Prahe **Arnošt LUSTIG**, český spisovateľ a publicista svetového významu, autor diel s tematikou holokaustu (zomrel 26. 2. 2011 v Prahe - 5. výročie úmrtia)
- *90. výročie narodenia*
27. 12. 1976 narodil sa v Bratislave **Michal HVORECKÝ**, prozaik, publicista - *40. výročie narodenia*

Použitá literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov / [Valér Mikula a kol.] – 2. preprac. a dopl. vyd. – Bratislava : Kalligram : Ústav slovenskej literatúry, 2005. – 651 s.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Zost. Augustín Maťovčík. – 1. vyd. – Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. – 527s.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / Zost. Ondrej Sliacky. – 1. vyd. – Bratislava : Literárne informačné centrum ; Bratislava 2005

Slávni hudobní skladatelia / Daniela Sliacka. – 1. vyd. – Bratislava : Hudobniny, 1993. – 127 s.

Zdroj:

http://www.litcentrum.sk/index.php?s-cv-contentID=vyrocia&s-jubilants-form-submitted=true&s-jubilants-form-date_from_date=1.1.2015&s-jubilants-form-date_to_date=31.12.2015&s-jubilants-pager-pindex=7
<https://sk.wikipedia.org>

Dušan Dušek

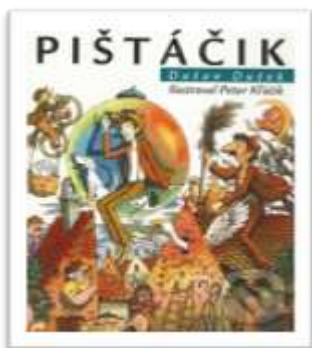
“Sú to reči a rečičky, čo som dostal do daru, vošli mi do ucha a blúdili v tele spolu s obrázkami ľudí a krajiny, až sa premenili na atrament v mojom gulôčkovom pere”.

Spisovateľ Dušan Dušek sa narodil 4. januára 1946 v Gbelciach. Do základnej školy chodil v Piešťanoch, študoval na Strednej priemyselnej škole chemickej v Bratislave, v štúdiu pokračoval na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského, odbor chémie a geológia. Po skončení štúdia pôsobil ako redaktor denníka *Smena*, potom ako redaktor športového denníka *Tip*, redaktor mládežníckeho časopisu *Kamarát* a ako redaktor literárneho časopisu *Slovenské pohľady*. Od roku 1979 pôsobí ako profesionálny spisovateľ. Od roku 1993 vyučuje scenáristiku a dramaturgiu na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Pôsobí ako vedúci Katedry dramaturgie a scenáristiky na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU. Žije v Bratislave.

Do literatúry vstúpil zbierkou poviedok *Strecha domu* (1972), ktorých témou sú zážitky z detstva. Nasledoval súbor krátkych poviedok, grotesiek a veršovaných útvarov *Oči a zrak* (1975). Pre deti napísal knihy *Najstarší zo všetkých vrabcov* (1976), *Pravdivý príbeh o Pačovi* (1980), *Pišťáček a Pišťáček sa žení* (1985), ktoré tvoria kompozičný celok spojený postavou detského hrdinu Pišťáčka. Zobrazuje dedinského chlapca so všetkými medziľudskými vzťahmi, od príbuzenských, susedských, kamarátskych až po vzťahy k opačnému pohlaviu v období dospievania. Dospelým čitateľom venoval poviedky *Poloha pri srdci* (1982) a krátke prózy *Kalendár* (1983). Tu sa opäť zaoberá vzťahmi dospelých a spomienkami z detstva. Knihu poviedok *Náprstok* (1985) spája postava malomestského poštmajstra, ktorého zdanlivo všedný život je plný netušených tajomstiev. Knihu *Dvere do kľúčovej dierky* (1987) tvoria tri poviedky, v ktorých sa autor zameril na citový život dospievajúcej mládeže a prvé ľubostné kontakty. *Babka na rebriku* (1986) je kniha poviedok, ktorá rozoberá citové vzťahy rôznych generácií v rodine. Rodnému Záhoriu venoval knihu poviedok *Milosrdný čas* (1992) a novelu *Pešo do neba* (2000). Výbery z poviedkovej tvorby Dušana Duška vyšli v knihách *Prášky na spanie*, *Rodina z jedného kolena* (1991) a *Mapky neznámeho pobrežia* (2001). Sedem poviedok tvorí súbor *Teplomer* (1996) a súbor tridsaťtri príbehov *Kufor na sny* (1993) – maľované príbehy, ktoré možno práve

prežívame i my. Tri novely z filmárskeho prostredia *Holá veta o láske* (2010) spája predovšetkým ústredné slovo z názvu knihy – láska. V ankete denníka Pravda sa táto kniha stala Knihou roka 2010. Ďalšou poetickou knihou, humorne ladenou, je kniha *Vták na jednej nohe* (2003). Postavy a postavičky zažívajúce komické i smutné príbehy predstavujú zmes rezignovaného, či tragického vzťahu k životu a svetu. *Zima na ruky* (2006) je nový román Dušana Duška s podtitulom Románik. Ide tu o príbeh, v ktorom hlavné postavy učiteľ Pajo a jeho priateľka z detstva Tamara hľadajú vo vzájomnom vzťahu pravý opak zimy a chladu – teplo ľudských dotykov.

Autor píše aj poéziu. Vydal básnické zbierky *Dúšky* (1990) a *Príbeh bez príbehu* (1994). Je autorom filmových a televíznych scenárov *Ružové sny* (1976), *Ja milujem, Ty miluješ* (1980), *Sojky v hlave* (1983), *Zabíjačka* (1983), *Vlakári* (1988), *Šesť statočných* (1999), *Krajinka* (2000), *Prášky na spanie* (2000) a rozhlasových hier *Pretože aj napriek tomu*, *Muchy v zime*, *Strojček na spomienky*, *Rýchlik*.

Zdroj:
www.litcentrum.sk

Lubomír Feldek

Narodil sa 9. októbra 1936 v Žiline. Študoval na Jedenásťročnej strednej škole v Žiline a na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave. Ešte ako študent pracoval v redakcii Mladé letá. Pracoval v tlačiarňi Pravda v Bratislave, potom ako redaktor závodného časopisu v Nižnej na Orave. V rokoch 1961-1973 pôsobil ako spisovateľ v slobodnom povolání. V rokoch 1973-86 bol redaktorom vo vydavateľstve Slovenský spisovateľ. Zároveň pôsobil ako dramaturg divadla Poetického súboru Novej scény v Bratislave. Od roku 1986 sa profesionálne venuje literárnej tvorbe. V rokoch 1990-91 bol spoluzakladateľom hnutia Verejnosť proti násiliu a redaktorom kultúrnej prílohy denníka Verejnosť. Žije striedavo v Prahe a v Bratislave.

DEŤOM

Tvorbe pre deti sa Lubomír Feldek venuje päťdesiat rokov, približne taký počet titulov pre deti mu vyšiel. Je autorom drám a bábkových hier. Napísal scenár k filmu (Perinbaba).

Poézia:

Hra pre tvoje modré oči (1959), Telefón (1963), Novoročné pozdravy (1964), Kolesá, krúťte sa! (1966), Hlava, ktorú som mal vtedy (1967), O hluchej babke a vnúčikovi Zlatúšikovi (1967), Stratený zverinec (1968), Kuchárska kniha pre deti (1968), Škorec výletník (1970), Kto mamke pomáha (1970), Hviezdičková rozprávka (1972), Na motýľích krídlach (1974), Jantárový svet (1977), Veselý album zvierat (1979), Päť detektívov (1982), Papagáj Kolumbus (1991).

Próza:

Zlatúšik (1965), Zelené jelene (1968), Rozprávky na niti (1970), Zvířecí báje (1970), Kocúr a jeho chlapec (1972), Modrá kniha rozprávok (1974), Zelená kniha rozprávok (1983), Veľká kniha slovenských rozprávok (2003), Modrozelená kniha rozprávok (2004), Čiernobiela kniha rozprávok (2011), Kvet alphabet (1977), Lapajova šlapaj (1983), Moja prvá dúha (1984), Pod' sa so mnou hrať (1985).

Bábkové hry:

Botafogo (1966), Botafogo v čižmách (1971), Hra, v ktorej sa spí (1972), Dnes vám hráme v zlatom ráme (1974), Botafogovo bohatstvo (1976), Päťkrát Botafogo (1978), Perinbaba (1986), Hurvínkovo okno (1997), Sněhová královna (1997, 2000), Pápěrnice (1998).

POÉZIA A PRÓZA

Lubomír Feldek je jedným zo zakladateľov básnického zoskupenia „Trnavská skupina“, ktoré sa sformovalo v roku 1957. Vznikala nová umelecká generácia, ktorej úlohou bolo vzoprieť sa ideologickému diktátu.

Próza:

Van Stiphout (1980), Moja žena Oľga a nekonečno (2004).

Poézia:

Jediný slaný domov (1961), Kriedový kruh (1970), Paracelsus (1973), Dvaja okolo stola (1976), Poznámky na epos (1980), Slovák na Mesiaci (1986), Plakať je krásne (1990), Usmiaty otec (1991), Odzemok na rozlúčku a 19 jarmočných piesní (1992), Milovanie v pokročilom veku (1999), This side up (2003), Lekárnička zamilovaných (2004), Slovák na Venuši (2006), Sedemdesiat o láske (2006).

Eseje:

Z reči do reči (1977), Homo scribens (1982), Á propos svedomí (1989), Svet je aj inde (1998).

Systematicky sa venuje umeleckému prekladu z modernej svetovej poézie, najmä ruskej, nemeckej a českej. Od roku 2004 sa venuje popri inej tvorbe aj prekladom drám Williama Shakespeara. Jeho záľubou sú aj voľné preklady slávnych hitov.

Dráma:

Metafora (1977), Teta na zjedenie (1978), Jánošík podľa Vivaldiho (1979), Utekajte, slečna Nituš (1986), Umenie neodísť (1988), Skúška (1988), Smrť v ružovom (1995), Teta z Prahy (1995), Hraj, noha, a ty drahá, tancuj (1999), Z dreva vyrezané (2000), Horor v horárni (2002).

Preklady:

Preklady (1981), Opitá loď a iné básne (1981), Moje malé milenky (1999), Romeo a Júlia (2005), Sen svätajánskej noci (2005), Trojkráľový večer (2005), Antonius a Kleopatra (2005), Ako sa vám páči (2006), Hamlet (2006), Othello (2007), Skrotenie čertice (2008), Búrka (2008), Macbath (2009), Tri tragédie (2009), Zimná rozprávka (2011), Kráľ Lear (2012), Oko za oko (2013), Dvaja veronskí šľachtici (2013), Veľa kriku pre nič (2013), Coriolanus (2014).

Ocenenia: Krištáľové krídlo 2007 (r. 2008), Cena Ivana Krasku (r. 1961), titul Zaslúžilý umelec (r. 1979).

Zdroj:

www.litcentrum.sk

www.wikipedia.sk

NOBELOVA CENA ZA LITERATÚRU 2015

Nobelovu cenu za literatúru 2015 získala bieloruská spisovateľka a investigatívna novinárka Svetlana Alexijevičová (67).

Oznámila to v Štokholme stála tajomníčka Švédskej kráľovskej akadémie Sara Daniusová. Spisovateľka prestížnu cenu získala za "svoje polyfonické (mnohotvárne) písanie, ktoré je pamätníkom utrpenia a odvahy v našej dobe". Ocenenie je dotované sumou ôsmich miliónov švédskych korún (v prepočte 870.000 eur). Daniusová pri vyhlásení laureátky označila Alexijevičovú za "veľkú a inovačnú spisovateľku", ktorá "mapuje dušu" sovietskeho a postsovietskeho ľudu. Šesťdesiat-sedemročná Alexijevičová, ktorej knihy vyšli v 19 krajinách, sa narodila na Ukrajine a vyrastala v Bielorusku, kde vyštudovala žurnalistiku. Ako investigatívna novinárka sa svojimi odvážnymi reportážami, otvorene a pravdivo poukazujúcimi na minulosť i súčasnosť sovietskej resp. postsovietskej doby, stala nepohodlnou Lukašenkovmu režimu a niekoľko rokov žila hlavne v Paríži a Berlíne. Po návrate žije opäť v Minsku, režim ju síce trpí, ale jej knihy v Bielorusku nemôžu vychádzať. Vo svojej tvorbe podľa odborníkov využíva najmä novinárske zručnosti a stvárňuje niektoré z najdôležitejších udalostí v dejinách Bieloruska. Najčastejšie práve éru Sovietskeho zväzu - vrátane černo-byľskej jadrovej katastrofy, sovietsko-afganskej vojny a tiež pádu režimu. Medzi jej najznámejšie knihy patria napríklad Černo-byľská modlitba (Černo-byľskaja malitva, 1999) či formou mozaiky písaná Doba z druhej ruky - Konec rudého človeka, ktorá vyšla tento rok aj v českom preklade a dá sa kúpiť i na slovenskom trhu. Pamätníci sovietskej éry v tejto

knihy hovoria o tom, ako verili systému a zabíjali a umierali pre jeho myšlienky. Rozprávajú tiež o stalinskom gulagu, vojnách, o Černobyli. Čerstvá laureátka Alexejevičová bezprostredne po získaní ceny vyjadrila radosť, že zdieľa toto ocenenie, ktoré v minulosti získali ruskí autori ako Ivan Bunin či Boris Pasternak. Na otázku, ako použije finančnú odmenu, ktorá prestížnu cenu sprevádza, odpovedala, že "si kúpi slobodu pre samu seba", keďže napísanie knihy jej trvá veľmi dlho - päť až desať rokov. "Mám už dva nápady na nové knihy, takže som šťastná, že teraz budem mať slobodu na to, aby som na nich pracovala". Vlni získal Nobelovu cenu za literatúru francúzsky prozaik Patrick Modiano, ktorého vtedy ocenila porota za "umenie spomienky, s akým evokuje tie najneuchopiteľnejšie ľudské osudy a odкрýva životnú skúsenosť okupácie".

Nobelove ceny - prestížne ocenenia za mimoriadny prínos v oblasti vedy, literatúry a mieru - sa v súlade s poslednou vôľou vynálezcu dynamitu Alfreda Nobela udeľujú od roku 1901.

Zdroj:

TASR

<https://dennikn.sk/263065/nobelovu-cenu-za-literaturu-ziskala-svetlana-alexejevicova/>

TRÉNING PAMÄTI – 4. ROČNÍK

Už po štvrtý krát sa v krajskej knižnici v Nitre uskutočnila vzdelávacia aktivita Tréning pamäti pre seniorov v termíne od 31. 3. do 2. 6. 2015. Kurzu sa zúčastnilo 11 čitateľov, z toho 9 dám a 2 páni. Spoločne tréning absolvoval aj jeden manžel-ský pár.

Na stretnutiach, vždy v utorok, si trénovali svoju pamäť cvičeniami, naučili sa používať rôzne pomôcky a kreatívne metódy na jej zlepšenie.

Tony Buzan, odborník na mozog a pamäťový tréner hovorí, že keď sa mozgové bunky správne stimulujú, pamäť sa vekom môže dokonca zlepšovať. Ved' dobrá pamäť nie je potrebná len pri učení, rovnako zlepšuje kvalitu života a pôžitok z neho.

Na poslednej hodine každý účastník dostal Osvedčenie o absolvovaní a potom sme si pochutili na spoločnom obede v neďalekej reštaurácii. Musím povedať, že na tomto kurze sa stretla skupina výnimočných ľudí, ktorí si porozumeli aj navzájom, dokonca vznikli i nové priateľstvá.

Zuzana Slišková
Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

KNİHOVNÍCKY KURZ 2015

V Krajskej knižnici Karola Kmeťka v Nitre sa dňa 25. augusta uskutočnil Základný knižnícky kurz pre nových knihovníkov z okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce. Do kurzu sa prihlásilo 9 knihovníkov. Z okresu Nitra prišla p. Iveta Ballayová (Cabaj-Čápor), Ing. Hana Pňáčková (Štefanovičová), p. Beáta Boled'ovičová a p. Oľga Lukáčová (Veľké Zálužie).

Z okresu Šaľa sa kurzu zúčastnili p. Miloš Šiška (Hájske), p. Oľga Laurenčíková (Horná Kráľová) a p. Alexander Hlavatý (Kráľová nad Váhom). Za okres Zlaté Moravce kurz absolvovala p. Lívia Dávidíková (Čaradice) a p. Zuzana Ondriašová (Machulince).

Prítomných na úvod privítala riaditeľka krajskej knižnice Mgr. Monika Lobodášová a školenie ďalej viedla vedúca oddelenia metodiky, bibliografie a koordinácie Mgr. Mária Beláňová spoločne s p. Máriou Rezákovou. Úvodný príspevok bol na tému "Verejné knižnice v minulosti a dnes". Nasledovala prezentácia spojená s názornými ukázkami vedenia knižničných evidencií, oboznámenie účastníkov s novým Zákonom o knižniciach a s ďalšou knižničnou legislatívou. Taktiež im bol podaný podrobný výklad ohľadne elektronického spracovania štatistického výkazu a nezabudlo sa ani na informácie týkajúce sa spracovania grantov.

Účastníci kurzu na záver absolvovali prehliadku jednotlivých oddelení krajskej knižnice na Ul. Fraňa Mojtu 18.

SLOVENSKÝ KNIŽNÝ ROK 2015

CENA MINISTRA KULTÚRY SR ZA ROK 2014

Termín a miesto konania: 20 .05. 2015, Bratislava

Minister kultúry SR Marek Maďarič udelil **Cenu ministra kultúry SR za rok 2014**.

Laureátom ceny za výnimočný prínos v oblasti pôvodnej literatúry a prekladovej tvorby sa stal básnik, prozaik, dramatik a prekladateľ **EUBOMÍR FELDEK**. Ocenenie si prevzal za knihu *Truhlica najkrajších rozprávok* s prihliadnutím na jeho úspešnú dlhoročnú predchádzajúcu tvorbu v oblasti pôvodnej literatúry, ako aj za výnimočný preklad cyklu hier Williama Shakespeara.

NAJKRAJŠIE KNIHY SLOVENSKA 2014

Termín a miesto konania: 30. 04. 2015, Bratislava

Cenu Ministerstva kultúry SR vydavateľstvu za celkovú výtvarnú a technickú kvalitu knihy získalo vydavateľstvo **SLOVART** za publikáciu **Henriety Moravčíkovej: Friedrich Weinwurm, architekt**.

Cenu Ministerstva kultúry SR autorovi za vynikajúcu grafickú úpravu udelili **EUBICI SEGEČOVEJ** za knihu **Henriety Moravčíkovej: Friedrich Weinwurm, architekt**

Cenu Ministerstva kultúry SR autorovi za vynikajúce ilustrácie si prevzala **KATARÍNA MACUROVÁ** za **titul B. Jobusa: Ja nič, ja muzikant**.

Cenu Zväzu polygrafie na Slovensku tlačiarni za mimoriadne polygrafické spracovanie získala **NEOGRAFIA** za publikáciu **Henriety Moravčíkovej: Friedrich Weinwurm, architekt**.

Cenu BIBIANY vydavateľstvu za najkrajšiu detskú knihu získalo vydavateľstvo **BUVIK, s.r.o.**, Bratislava za knihu *Čarovné pero* autorky **Marie Voříškovéj**.

Zdroj:

<http://www.bibiana.sk/index.php?id=90>

INFORMÁCIE A ZAUJÍMAVOSTI

Nový zákon o knižniciach

Dňa 1. júla 2015 nadobudla účinnosť nova právna úprava na úseku knižničného system Slovenskej republiky, odborných knižničných činností, ochrany historického knižničného dokumentu a historického knižničného fondu, ako aj jeho dovozu a vývozu. Účinnosťou zákona č. 126/2015 došlo k zrušeniu doterajšej právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 183/2000 Z.z. o knižniciach a tiež súvisiacich právnych predpisov, ktorými sú výhláška Ministerstva kultúry SR č. 421/2003 Z.z. a opatrenie Ministerstva kultúry SR z 21. decembra 2007 č. MK-4992/2007-10/19609 (oznámenie č. 642/2007 Z.z.)

Dôležitá zmena v novom zákone č. 126/2015 Z.z. sa týka § 14 Revízia a vyradovanie knižničného fondu

ods. 2 Knižnica uskutočňuje revíziu knižničného fondu

a) pravidelne tak, že komplexná revízia knižničného fondu sa uskutoční

1. do 50 000 knižničných dokumentov v úplnosti každých päť rokov.

Zdroj:

<http://www.vssr.sk/clanok-z-titulky/novy-zakon-o-knizniciach-prinasa-zmeny-2.htm>

Medzinárodný seminár partnerské knižnice Národnej rady SR

V dňoch 14.-16. apríla 2015 sa uskutočnila v Účelovom zariadení Národnej rady SR v Častej – Papierničke za účasti expertov z Poľska, Maďarska, Česka a USA medzinárodný seminár Partnerské knižnice Národnej rady SR, ktorý organizuje Parlamentná knižnica – Parlamentný inštitút. Podujatie otvorila a úvodný príhovor predniesla podpredsedníčka Národnej rady SR Erika Jurinová. Cieľom projektu je zvýšiť a skvalitniť informovanosť o Národnej rade SR a o jej práci medzi odbornou a laickou verejnosťou prostredníctvom siete slovenských knižníc v regiónoch Slovenska. Projekt, ktorého sa zúčastňuje 30 knižníc, vznikol v roku 2002 na základe skúseností a poznatkov škótskeho parlamentu. Súčasťou seminára je zasadnutie redakčných rád Portálu digitálnych knižníc krajín V 4 a Česko-slovenskej digitálnej parlamentnej knižnice. Výsledkom rokovania uvede-

ných redakčných rád sú kroky k ďalšiemu zlepšeniu informovanosti verejnosti o práci parlamentov Poľska, Česka, Maďarska a Slovenska.

Zdroj:

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=udalosti/udalost&MasterID=5355>

Fond na podporu umenia

Fond na podporu umenia na rok 2016 je zriadený zákonom č. 284/2014 Z.z. o Fonde na podporu umenia a o zmene a doplnení zákona č. 434/2010 Z.z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry SR v znení zákona č. 79/2013 Z.z. Fond si kladie za cieľ rozvoj viacerých oblastí umenia, kultúry a kreatívneho priemyslu. Podpora sa poskytuje vo forme dotácií a/alebo štipendií.

Programy a podprogramy:

Program 1 – Umenie

Program 2 – Kultúrne podujatia, aktivity a časopisy

Program 3 – Výskum a vzdelávacie aktivity

Program 4 – Ľudová kultúra a kultúrno-osvetová činnosť

Program 5 – Medzinárodné aktivity a mobility

Program 6 – Pamäťové a fondové inštitúcie

- podprogram 6.1 Knižnice
- podprogram 6.2 Múzeá a galérie
- podprogram 6.3 Ochrana zbierkových fondov

Podprogram **6.1 Knižnice** je zameraný na podporu dlhodobého rozvoja aktivít knižníc, predovšetkým na rozvoj a posilnenie knižnično-informačných služieb, vzdelávacích aktivít a dopĺňovania knižničných fondov. Podpora je určená na projekty knižníc, ktoré sú evidované v Zozname knižníc Slovenskej republiky, na projekty Slovenskej asociácie knižníc, Spolku slovenských knihovníkov a knižníc a knižníc. Priority podprogramu sú:

1. Podpora komunitných aktivít
2. Podpora akvizície náučnej pôvodnej a umeleckej literatúry
3. Podpora informačnej gramotnosti

6.1.1 – Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra

Podpora je zameraná na skvalitnenie, modernizáciu a ďalší rozvoj knižníc; zabezpečenie, ochranu a bezpečnosť fondov prostredníctvom technického, technologického, elektronického alebo mechanického zariadenia a na vybavenie objektov a priestorov; odbornú ochranu a uloženie knižničného fondu, spracovanie, prístupňovanie, reštaurovanie a ochranu historických knižničných dokumentov

a historických knižničných fondov, vzácných rukopisov, starých a vzácných tlačí, významných a vzácných slovacíckých dokumentov.

Dotácia sa poskytuje na odbornú činnosť knižníc a knižničnú infraštruktúru a to vo výške 1 500 € - 15 000 €.

6.1.2 – Podujatia a vzdelávacie aktivity

Podpora je zameraná na podporu komunitných a multikultúrnych aktivít knižníc, projektov odborných a vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a informačnej gramotnosti používateľov, tvorivých dielní zameraných na zvýšenie návštevnosti knižníc, literárno-spoločenských podujatí ako literárne večery, či autorské čítania, na podporu projektov rozvoja čitateľskej gramotnosti a podporu čítania. Podpora je určená aj na projekty celoživotného vzdelávania zamestnancov knižníc a používateľov knižnično-informačných služieb; na projekty odborných a vzdelávacích podujatí pre zamestnancov knižnice regionálneho, nadregionálneho a celoslovenského významu (odborné konferencie, semináre, sympóziá, školenia, kurzy, workshopy); vydávania odborných publikácií; na projekty zamerané na propagáciu, marketing, informačné, edičné a publikačné aktivity.

Dotácia sa poskytuje na podujatia a vzdelávacie aktivity knižníc a to vo výške 1 500 € – 15 000 €.

6.1.3 – Akvizícia knižníc

Podpora je zameraná na nákup knižničného fondu.

Dotácia sa poskytuje na nákup knižničného fondu a to vo výške 1 000 € - 15 000 €.

Výška povinného spolufinancovania projektu žiadateľom

V súlade s §18 ods. 7 zákona fond poskytne dotáciu žiadateľovi o poskytnutie finančných prostriedkov, ktorý písomne preukáže, že má na financovanie projektu, na ktorý sa finančné prostriedky požadujú, zabezpečené spolufinancovanie z vlastných alebo z iných zdrojov. Výška povinného spolufinancovania projektu žiadateľom na rok 2016 vo všetkých programoch podpornej činnosti fondu je určená minimálnym percentuálnym podielom financovania rozpočtu projektu, na ktorý sa požadujú finančné prostriedky fondu formou dotácie. Povinné spolufinancovanie projektu žiadateľom musí byť uskutočnené výlučne formou finančného plnenia z vlastných zdrojov žiadateľa alebo z iných zdrojov. **Výška minimálneho povinného spolufinancovania projektu žiadateľom určená pre Program 6 je najmenej 5 %.**

Žiadosti bude možné predkladať v termíne od 12. 3. 2016 – 11. 4. 2016. Za každý jeden projekt bude musieť byť zaslaný aj **administratívny poplatok vo výške 20 €.** Všetky povinné potvrdenia sa budú dokladovať až vtedy, keď bude projekt podporený.

Zdroj:

<http://fpu.sk/wp-content/uploads/2015/10/FPU-%C5%A0trukt%C3%BAra-podpornej-%C4%8Dinnosti-na-rok-2016-oficialny-dokument.pdf>

Súťaž: Plagát a príbeh roka

Nitriansky samosprávny kraj odbor vzdelávania a kultúry ÚNSK pod záštitou predsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja doc. Ing. Milana Belicu, PhD. vyhlasuje XI. ročník súťaže s medzinárodnou účasťou, zameraný na prevenciu kriminality žiakov stredných škôl **PLAGÁT A PRÍBEH ROKA**. Častým motívom páchania trestnej činnosti žiakov býva bezcieľnosť. Nuda a hľadanie cesty, ktoré z nej vedú von je témou výtvarných a literárnych prác pre rok 2016. Cieľom súťaže je motivácia učiteľov a žiakov k organizovaniu aktivít a podujatí, o ktoré prejavuje mládež stredných škôl záujem.

Téma výtvarných prác „**Nuda ako fenomén kriminality**“. Výtvarné práce by mali vyjadriť: - ako nude zabrániť, aktivitou alebo podujatím - kadiaľ z nudy von.

Súťažné kategórie - počítačová grafika (odporúčaný formát JPG, rozlíšenie min. 150 dpi) - výtvarné techniky (koláž, grafika, maľba, kresba, fotografia...).

Formát plagátu - A4 alebo A3, odlišné formáty budú zo súťaže vyradené.

Zásady tvorby plagátu - upútať pozornosť a vzbudiť záujem.

Téma literárnych prác „**Prešľapy spojené s nudou**“. Literárne práce by mali vyjadriť: - psychické/fyzické závislosti mladých ľudí - vyrozprávať príbeh závislosti versus slobody.

Súťažná kategória: - próza (poviedka, dramatický útvar, úvaha, esej, kritika...).

Forma literárnej práce - elektronické spracovanie do formátu pdf, v rozsahu 1 maximálne 3 strany A4, veľkosť písma 12 (dpi).

Zásady tvorby literárnej práce - vyrozprávanie príbehu, vyjadrenie názorov, skúsenosti a postojov k zadanej téme

Vyhlásenie súťaže: **17. november 2015**

Termín uzávierky súťaže: **12. február 2016**

Zdroj:

<https://www.unsk.sk/zobraz/obsah/8411>

VÝROČIA OBCÍ V ROKU 2016

(prvá písomná zmienka)

okres NITRA

Alekšince	- 860. výročie
Báb	- 860. výročie
Babindol	- 745. výročie
Branč	- 860. výročie
Čab	- 690. výročie
Čakajovce	- 765. výročie
Golianovo	- 860. výročie
Jelšovce	- 690. výročie
Kapince	- 755. výročie
Mojmírovce	- 860. výročie

Nové Sady - 860. výročie

Svätoplukovo - 630. výročie

Veľká Dolina - 60. výročie

Veľké Zálužie - 755. výročie

Zbehy - 860. výročie

okres ŠAĽA

Neded - 905. výročie

Žihárec - 765. výročie

okres ZLATÉ MORAVCE

Beladice - 860. výročie

Červený Hrádok - 630. výročie

Sľažany - 860. výročie

Vieska nad Žitavou - 665. výročie

Knihovnícki jubilanti 2016

Ďakujeme Vám
za doteraz vykonanú prácu
a do ďalších rokov Vám želáme všetko
najlepšie, veľa zdravia, šťastia, osobných
i pracovných úspechov.

50-ročná jubilantka

Mária Valentová

z Obecnej knižnice v Host'ovciach

60-ročné jubilantky

Mgr. Eva Franková

z Mestskej knižnice vo Vrábľoch

Magdaléna Lenčేశová

z Mestskej knižnice Jána Johanidesa v Šali

Vítame nových knihovníkov v okresoch Nitra, Šal'a a Zlaté Moravce

- + Cabaj - Čápor – *Iveta Ballayová*
- + Čaradice – *Lítvia Dávidíková*
- + Hájske – *Miloš Šiška*
- + Horná Kráľová – *Olga Laurenčíková*
- + Horné Lefantovce – *Terézia Kuššová*
- + Kráľová nad Váhom – *Alexander Hlavatý*
- + Machulince – *Zuzana Ondriašová*
- + Štefanovičová – *Ing. Hana Pňáčková*
- + Veľké Zálužie – *Beáta Boledovičová*

Želáme Vám veľa spokojných čitateľov

Príloha:

INFORMAČNÁ VÝCHOVA PRE PRVÁKOV

(scenár podujatia)

Milé deti, vitajte u nás v knižnici.

Dnes sa porozprávame o knižnici a o knižkách, lebo ako ste si iste všimli, okolo vás je veľa knižiek. Iste máte knižky aj doma, však? Aké napríklad?

O knihách, aké máme - Aj my tu v knižnici máme rôzne knižky, v ktorých sa ukrýva mnoho príbehov, rozprávok či básničiek. (názorná ukážka) – Nájdete u nás napríklad rozprávky o zvieratkách, o princeznách, o strašidlách, o psíkoch a mnoho ďalších Okrem toho, že sa v týchto knižkách ukrývajú rozprávkové bytosti, s knižkou sa môžeme ocitnúť aj na rôznych miestach. Môžeme napríklad cestovať po Európe so psíkom Vipom (ukážeme knižku napr. Vipo cestuje po Európe – Taliansko, Španielsko...) alebo sa so Smelým zajkom vypraviť do Afriky (atď. aké knihy vyberieme), ale okrem toho my môžeme s knižkou cestovať aj v čase. Ako? Stačí ak si otvoríme knižku napr. o dinosauroch a ocitneme sa v časech minulých, alebo sa začítame do príbehu o rytieroch a ocitneme sa v stredoveku. Takéto a rôzne iné príbehy sa nachádzajú v knihách, ale aj v takýchto knižočkách, ktoré majú tvrdé strany a tie voláme – ako?(leporelá). Donedávna ste si iste aj vy pozerali podobné knižky pretože ste boli škôlkari. V takýchto knižkách sa nachádza veľa obrázkov a málo textu. Preto sú určené pre detičky, ktoré vedia čítať len z obrázkov a ešte nepoznajú písmenká (ukázať leporelo a nech podľa obrázkov hovoria o čom to je).

Ale vy ste už veľkí a už viete čítať, preto si môžete vyberať knižky, v ktorých je aj viac textu a nemusíte už čítať len z obrázkov.

Načo sú knižnice - Povedali ste mi, že máte veľa knižiek aj doma. Ale môžeme mať doma všetky knihy na svete? Jasné, že nie. Veď si len predstavte, že by sme doma nemali nič iné len knihy. Nemali by sme čo jesť lebo by v chladničke miesto jedla boli knihy, alebo by sme nemali kde spať, lebo by sme namiesto postele mali na zemi uložené knižky. To by nešlo. A práve preto existujú knižnice. Sú tu pre ľudí, ktorí radi čítajú. To sú budovy, kde sa nachádza veľa knižiek, ktoré sa dajú požičičiavať domov. Pracujú tu také tety, ktoré voláme tety knihovníčky a ja som jednou z nich. My sa tu o knižky pekne staráme, ukladáme ich, triedime, čistíme a pod., aby boli knižky pripravené odísť na jeden mesiac k vám domov. Prečo na jeden mesiac? Pretože taká je u nás výpožičná doba, to znamená, že knižky si môžete domov požičať najviac na 30 dní, potom ich treba vrátiť späť do knižnice, aby si ich mohli požičať aj iné deti.

Čitateľ / čit. preukaz - Ale na to, aby ste si mohli nejakú knižku požičať, musíte byť našimi čitateľmi. Čo to znamená? Musíte mať svoj čitateľský preukaz (ukážeme ako taký preukaz vyzerá) a keďže vám rodičia už vypísali a podpísali prihlášku do knižnice, taký preukaz aj vy dnes dostanete a stanete sa našimi čitateľmi. Keď si však nejakú knižku vyberiete, musíte ju spolu s preukazom podať tete pri pulte, ona vám do počítača zapíše knižku – na vaše meno a až potom si budete môcť odniesť knižku domov. A rovnako to platí aj pri vrátení knižky – najskôr vyložím na výpožičný pult knihu, ktorú som mala doma aj s čitateľským preukazom, teta mi tú knihu odpíše z počítača a až potom sa môžem pustiť do vyberania novej knižky. Toto je veľmi dôležité!

Uloženie, zakladanie kníh – Deti a určite ste si všimli, že na knižkách sú nalepené farebné značky – napr. zelené, červené, modré, či žlté. To preto, lebo každá knižka v knižnici má svoje miesto a patrí deťom rôzneho veku. To znamená, že rovnako ako máme poriadok vo veciach doma, tak aj tu musíme mať knižky uložené podľa určitého poriadku. Ved' si len predstavte, že by sme mali doma veci hocikde pohádzané, nič by sme potom nevedeli nájsť. V botníku by sme napr. miesto topánok našli hrnce, v kredenci by sme našli ponožky, v práčke by sme mali schované hračky a podobne. (Vyberieme zopár kníh a necháme deti založiť ich, nezabudneme povedať, že musia byť otočené chrbtom k nám, aby sme si vedeli prečítať o akú knihu ide).

Ako vznikla kniha – Okrem toho, že knihy musíme správne a pekne zakladať, musíme ich aj chrániť, pretože na to, aby vznikla jedna kniha muselo pracovať veľa ľudí. Najprv mnoho rokov rástli stromy v lese, potom prišli do lesa ujovia, ktorí stromy vyrúbali (ako sa volajú tí ujovia - drevorubači), potom poslali vyrúbané stromy do továrne, kde sa z nich vyrobil (čo? - papier), a ten sa potom poslal do tlačiarne, kde sa mohla začať tlačiť kniha. Ale, nezdá sa vám deti, že som niečo vynechala? Mali čo v tlačiarňu tlačiť, keď kniha ešte nebola napísaná? Takže tú knihu musel najskôr niekto napísať. A ako sa volá taký ujo alebo teta ktorí píšu knihy? (spisovateľ/ka) A myslíte, že keď je už kniha napísaná, tak v nej už nič nechýba? Páčila by sa vám kniha bez obrázkov? Ako sa volajú obrázky v knihách? (ilustrácie) A ako sa volá ten ujo, čo ich kreslí? (ilustrátor/ka) Keď je už kniha napísaná, obrázky nakreslené, až potom môže papier (rukopis) putovať do tlačiarne, kde z neho vznikne kniha.

Starostlivosť o knihy - Okrem toho, že knihy musíme chrániť lebo je za nimi veľa práce, prečo sa ešte musíme o knihy starať? Ja vám rozdám panáčikov, akých môžeme vidieť na semaforoch. Čo znamená, keď nám svieti zelený panáčik? A keď nám svieti červený? Tak si to vyskúšame – môžem ísť cez cestu – zdvihnem zeleného panáčika, nemôžem ísť cez cestu – zdvihnem červeného panáčika. A teraz si to vyskúšame pri otázkach ako sa starať o knižky.

Dám vám pár otázok a keď si budete myslieť, že je to správne zodvihnete zeleného panáčka, ak nesprávne zodvihnete červeného.

Ste pripravení?

- Na narodeniny som dostala veľkú čokoládovú tortu. Mala som na ňu obrovskú chuť, no zároveň som si chcela listovať v novej knihe. Tak som sa jednou rukou pustila do listovania knihy a druhou začala jesť tortu. Zrazu mi kúsok torty padol do knihy, rýchlo som ju zabuchla, aby to nikto nevidel. Môžeme jesť nad knihami deti? Bolo to správne? (nie)

- Bola som vonku a čítala som si na tráve knihu. Príbehla ku mne kamarátka či sa s ňou nejdem zahrať. Tak som sa potešila, až som zabudla na knižku a nechala som ju otvorenú ležať v tráve. Je to správne deti? Nechať knižku len tak hoci kde položenú, zabudnutú? (nie)

- Hrala som sa s menšou sestrou na pieskovisku. Stavali sme hrad z piesku. Chcela, aby som jej pritom čítala rozprávku tak som chytila knihu, sadla si k nej do pieskoviska a s rukami od piesku som začala listovať v knihe. Môžeme so špinavými rukami chytať knihy? (nie)

- A posledná otázka. Hrala som sa s kamarátom vonku, keď nás ohlásila mama, že sa máme ísť najesť. Tak sme príbehli domov, umyli si ruky, najedli sa a potom sme dostali chuť na rozprávku. Tak sme si po obede išli opäť umyť ruky a s čistými rukami sme sa pustili do vyberania knižky. Je to takto správne? (áno)

Výborne deti, vidím, že ste šikovné, že viete ako sa treba o knižky riadne starať a tak vám už nič nebráni v tom, aby ste si domov nejakú krásnu knižku požičali...

Mgr. Veronika Bratová

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

Niečo na zasmiatie...

"Jano, za čo si ty vlastne sedel za komunistov?"

"Uložil som knihy vo výklade kníhkupectva."

"A čo? Boli zakázané?"

"Neboli, ale dal som vedľa seba tri knihy s názvami: Chceme žiť ... Ďaleko od Moskvy ... V tieni mrakodrapov."

V knižnici:

- Prosím vás, kde máte nejaké knihy o samovraždách?
- Piaty regál zľava, stredná polica.
- Ale ved' tam nie je žiadna kniha!
- Vidíte, akí sú ľudia! Požičajú si a nevrátia!

Babičke, vášnivej čitateľke detektívok, podstrčila knihovníčka so zmyslom pre humor

namiesto románu telefónny zoznam.

Babička čítala, čítala a keď konečne dočítala, vzdychla si:

"Od začiatku som tušila, že to urobila Žofia Žužvalíková!"

V kníhkupectve sa pýta zákaznička predavačky: "Kde máte oddelenie počítačovej literatúry?"

"Hľadáte niečo konkrétne?"

"Manžela."

Zdroj:

<http://old.infolib.sk/index/podstranka.php?id=965>

*Krásne Vianoce
a šťastný nový rok 2016*

praje

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

Zostavili:	Ľudmila Hlavatá, Mária Rezáková
Názov:	Život knižníc č. 2/2015
Edícia:	Regionálny knižnícky časopis
Vydala:	Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre kultúrne zariadenie NSK
Zodp. redaktorka:	Mgr. Monika Lobodášová, riaditeľka
Grafická úprava:	Mgr. Mária Beláňová
Ročník:	19
Rok:	2015
Počet strán:	36
Náklad:	30 výtlačkov